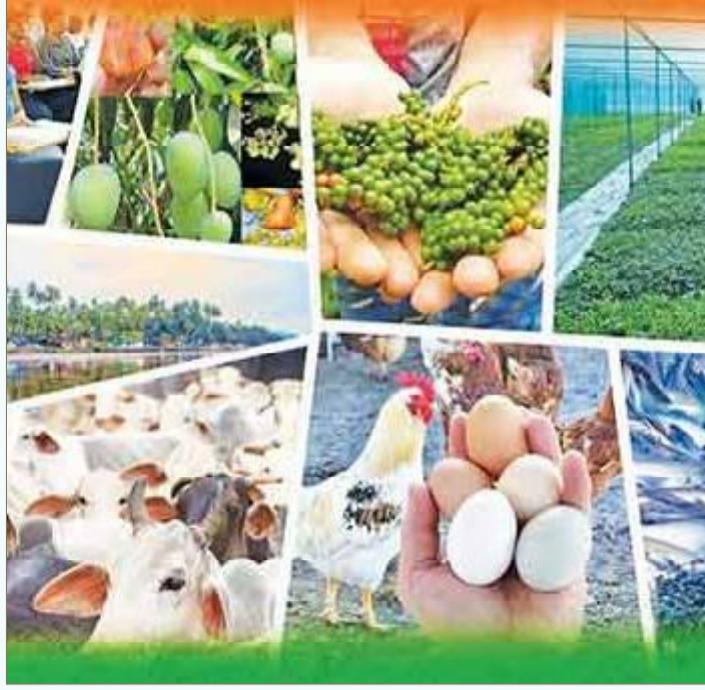

संपादकीय..

निवडणुका संपत्त्या; आता विकासावर बोला!

कोकणात तर निवडणूक जाहीर कधी झाली आणि मतदान कधी झाले तेच कळले नाही, अशा वातावरणातही निवडणूक पार पडली आहे. उरविर महाराष्ट्रात निवडणुकीत अनेक बच्या-वाईट घटना घडल्या असल्या तरीही आपल्या कोकणात अत्यंत शांततेच्या आणि सलोक्याच्या वातावरणात निवडणक प्रक्रिया पार पडली. कोकणातील उमेदवारांचे भवितव्य मताच्या रूपाने इंव्हीएम मशीनमध्ये लॉक करप्पात आले. त्यामुळे आता कोकणातील विकासावर बोला, असा आवाजाची काहीसा ऐकू येत आहे.

महाराष्ट्र विधानसभा निवडणुकीतील कालच २० नोव्हेंबर रोजी मतदान झाले आहे. महाराष्ट्रातील विधानसभा निवडणुका कशा पद्धतीने पार पडल्या हे महाराष्ट्रातील जनतेने अनुभवले आहे. महाराष्ट्र राज्य विकासाच्या बाबवतीत पुढे कसे नेता येईल यावर राज्यातील अशा महत्वपूर्ण असणाऱ्या निवडणुकीत चर्चा होणे अपेक्षित होते; परंतु निवडणुकीतील उमेदवारांनी आपण आजवर विकासकामांमध्ये योगदान काय दिलंय आपण कोणत्या पद्धतीने आपल्या भागाचा, मतदारसंघाचा विकास करणार आहोत याविष्यी जनतेसमोर मांडणे हे अपेक्षित होते; परंतु विकास प्रक्रियेवर काहीही न बोलता विरोधी पक्षांकडून, विरोधी नेत्यांकडून वैयकिक स्वरूपाची टीका करण्यात आली.

या निवडणुकीत कोकणातील वातावरण हे अतिशय छान होते. मात्र शिवसेना उबाठा गटाचे प्रमुख, उबाठाच्या महिला नेत्या सुझमा अंधारे, शरद कोळी, शिवसेना उबाठाचे युवानेता आदित्य ठाकरे यांची भाषणे ही पातळी सोळून झाली. या निवडणुकीत रांगवर वैयकिक टीका करण्यात आली. खालच्या पातळीवर टीका करायची आणि समोरच्या पक्षाच्या कायेकत्याची माथी भडकवायची जेणेकरून वातावरण कशारितीने विघडवित येईल, असा प्रयत्न शिवसेना उबाठाकडून सतत करण्यात आला; परंतु अंकवशनला रिअंकवशन न देता त्याला संयमीत राहण्याने आपोआपच चोख उत्तर उबाठा सेनेला मिळाले. यामुळे शिवसेना उबाठा गटाच्या हाती काहीच लागले नाही. निवडणुकीत सगळी चर्चा आणि भाषणे ही महायुतीकडून विकासावर होत राहिली. भाजपा-शिवसेना महायुतीच्या उमेदवारानी आपाल्या मतदारसंघाच्या विकासाचा प्लॅनच जनतेसमोर मांडला. मालवण शहरातील अंरुंद रस्ते, शिथी भोगलिक खिंच्यातील यांची पार्श्वभूमीवर शिवसेना शिंदे गटाचे उमेदवार माजी खासदार निलेश राणे यांनी युद्धर्बसना दिलेल्या मुलाखतीतून मालवण शहराला रिंग रोडणे कशा पद्धतीने जोडले जाऊ शकते, वाहतूक कोंडीचे प्रश्न कसे निकाली निघू शकतात याचा खास प्लॅन संप्रिताला गेला. कोकणातील विकासाच्या बाबतीत अशा पद्धतीने निवडणूक लढविणाऱ्या उमेदवारांकडून विकासाचा मंप सादर केले गेला पाहिजे. रलागिरी-सिंधुरुदा जिल्हात आठ मतदारसंघ आहेत. या आठांची विधानसभा मतदारसंघात या अशा पद्धतीने त्या-त्या मतदारसंघातील जनतेसमोर विकास प्रक्रियेची मांडणी आवश्यक होती. सताधारी भाजपा महायुती उमेदवारांकडून ते सादर करण्यात आले. नोव्हेंबर २०२४ मधील या विधानसभा निवडणुकीन अनेकार्थाने एक आगव्या-वेगव्या पद्धतीने निवडणूक पार पडली आहे. या निवडणुकीत सोशल मीडियाचा मोठ्या प्रमाणावर वापर करण्यात आला आहे. या निवडणुकीत जाहीर प्रचार सभांचे प्रमाण कमी होऊन थेट जनतेसी संवाद साधत प्रचार करण्यावर भर देण्यात आला आहे. या विधानसभा निवडणुकीत कॉर्प्रेस, राष्ट्राचारी कॉर्प्रेस शरद पवार गट, शिवसेना उबाठा गट आणि भाजपा, शिवसेना एकनाथ शिंदे गट राष्ट्राचारी कॉर्प्रेस अजित पवार गट अशा महायुती आधारीतील घटक पक्ष यांच्यातील ही निवडणूक आहे.

राष्ट्राचारी कॉर्प्रेस पक्ष, शिवसेनेतील पक्ष संघटना पुढीनंतरची महाराष्ट्रातील राजसत्ता कोणाच्या हाती सोपावारी त्याचा निर्णय करणारी तसेच या निवडणूक निवडणुक आहे. पक्षीय वर्चस्व आणि महत्वपूर्ण स्थान ठरवणारी ही निवडणूक आहे. कोणत्याही पक्षाने, नेत्याने, गाव पुढायांनी गावाला आणि ग्रामस्थाना गृहीत न धरता गावातील प्रत्येक ग्रामस्थ मतदार तर तितकाच महत्वाचा आहे. हे दर्शवणारी ही निवडणूक आहे. महाराष्ट्रातील पत्रकार, राजकारणी, समाजकारणी आशा राज्यातील सर्वच घटकांना नवीन काही शिकवणारी अशी ही निवडणूक आहे. एकीकडे विविध राजकीय पक्षांचे स्थान निश्चित होत असताना निवडणुकीत निवडणूक लढविणारे उमेदवार निवडून आल्यानंतर पुढील पाच वर्षांत आपल्या भागासाठी खरोखरीच काही करू शकतील का? याचा विचारही आता मतदार करू लागले आहेत. केवळ मतदारांशी गोड बोर्लून, भेटत राहन्ही चालत नाही. जनतेला विकास दाखवावा लागतो. याचे कारण फेख नैरेटीव पसरवण्यासाठी समाजाध्यमांवर काही टीम कायरित असतात. हा अनुभवी गेल्या वर्षभरातील निवडणुकांनी दाखवून दिला आहे. यामुळे यावळची ही महाराष्ट्रातील विधानसभा निवडणूक सर्वांनाच अनेक गोर्ंची धडे देणारी आहे. कोकणातील ही निवडणूक एकीकडे सतत कोसळत राहणारा पाऊस मार्गील आठवडाभर कोकणातील हा पाऊस थोडाफार कमी झाला आहे. या अशा पावसाळी वातावरणात निवडणूक पार पडली. दिवाळीच्या सिंधुरुद्यारा निवडणुकीची आचारसंहिता आणि उत्साहाचे वातावरण याच उत्साही वातावरणात निवडणूक पार पडली आहे. उरविर महाराष्ट्रातील निवडणुकीत अनेक बच्या-वाईट घटना घडल्या असल्या तरीही आपल्या कोकणात अत्यंत शांततेच्या आणि सलोक्याच्या वातावरणात निवडणूक प्रक्रिया पार पडली. पालघर, रायगड, रत्नागिरी, ठाणे, सिंधुरुदा या कोकणातील निवडणुकीतील उमेदवारांचे भवितव्य मतांच्या रूपाने इंव्हीएम मशीनमध्ये लॉक करण्यात आले आहे. २३ नोव्हेंबर शनिवारी निवडणूक निकालाने महाराष्ट्रात सत्ता कोणाची येईल हे निश्चित होईल.

बेकायदा होर्डिंगबाजीवर मुंबई हायकोर्टचा मोठा निर्णय

राज्यातील विधानसभा निवडणुकीचा निकाल शनिवारी लागेल. त्यानंतर राज्यात कुठेही बेकायदा होर्डिंग किंवा बॉरबाजी होता कामा नये, असे मुंबई उच्च न्यायालयाने सोमवारी स्थानिक प्रशासन आणि पोलिसांना सप्टेंप्यं बजावले, हे अत्यंत स्वागताही आहे.

मुंबई न्यायमूर्ती देवेंद्र उपाध्याय आणि मित्र बाबराजी यांनी आपल्या कोकणात अत्यंत शांततेच्या आणि सलोक्याच्या वातावरणात निवडणक प्रक्रिया पार पडली. कोकणातील उमेदवारांचे भवितव्य मतांच्या रूपाने इंव्हीएम मशीनमध्ये लॉक करण्यात आले. त्यावर जेवेवारी २०१५मध्येच न्यायालयाने कारवाईचे आदेश दिले होते. त्यानंतर काही काळ राज्यात रस्ते आणि चौकांनी मोकळा शास घेला, मात्र पुढे ये रे माझ्या मागल्यांना 'म्हणत दुप्पत्त वेगाने बॉरबाजी मुळाळी' त्यानंतर न्यायालयाने 'सुअंगो मोटा' अवासनक राजवारी यांनी खाली लकून घेतल्या होत्या, पण यावेळी न्यायालयाने त्याएवेही मूळ जनहित याचिकाकां नुसारी सांवर्णीसाठी घेतली, हे महत्वाचे.

फ्लॉक्सवरची छप्पा सोमी झाली आणि ही स्वरूप प्रसिद्धी राजकीय पक्षांसाठी, स्थानिक दादा, अणा, भय्या आणि तांबूच्या पथ्यावर पडली. यांनी आपल्या अवाढव्या छायाचिनींसाठी रस्ते, चौक, इमारती झाली आणि भडक फलक गाव आणि शहराच्या सौर्यालयाने कारवाईची आहेत. शून्य कलात्मकता असलेले बेगडी आणि भडक फलक गाव आणि शहराच्या सौर्यालयाने नसते.

कायचित यांनी आपल्या शहराच्या भागांवर वैदूपीकरण कायावर घेतली आहे.

महाराष्ट्रातील महासंग्राम तूर्त शमला आहे.

मतदानाची वेळ सायंकाळी पाच वाजता संपली तरी सात वाचून गेल्यानंतरही किंत्यक केंद्रावर मतदारांच्या मोठ्या रांगा होत्या. त्यामुळे, सायंकाळी पाचवर्षांत ५८ टक्के मतदानाचा अंदाज हांगांमध्ये ठरून आज नेमका वाढीच आकडा बाबर येण्याची अपेक्षा आहे. तो काही टप्पेशींसाठी जास्त असेल. आता हे वाढीच मतदान निकालांवर काय परिणाम करणार? बुधवारी सायंकाळी अनेक मतदानोनेतर कलाचाच्यांवरे अंदाज येते लगाले तरी त्यांची विश्वासाहीता टिकावल्या असते, हे वाढीच मतदान निकालांवर काय परिणाम करणार?

मतदारांना लोकशानी प्रक्रियेत अनेक त्रुटी दिवाव्यात आणि त्यांनी मतदान टाळावे आणि त्याचवेळी, ज्यांच्या झोपड्यांमध्ये स्वातंत्र्याचा व समझीचा सुर्य अजून पुरेशा तेजाने झिरपल्ला नाही, त्यांनी मात्र उत्साहाने मतदानास यावे; हा अंतर्विरोध मागेही दिसत आला आहे. बुधवारी एके काळ चाचा आटोपत नव्हत्या. या दृष्टीने पुण्यातील आकडे त्रुटी अंदाजी असेल. त्यांनी यांच्या झोपड्यांमध्ये स्वातंत्र्याचा व समझीचा सुर्य अजून पुरेशा तेजाने झिरपल्ला नाही, त्यांनी मात्र उत्साहाने मतदानास यावे; हा अंतर्विरोध मागेही दिसत आला आहे. बुधवारी एके काळ चाचा आटोपत नव्हत्या. या दृष्टीने पुण्यातील आकडे त्रुटी अंदाजी असेल. त्यांनी यांच्या झोपड्यांमध्ये स्वातंत्र्याचा व समझीचा सुर्य अजून पुरेशा तेजाने झिरपल्ला नाही, त्यांनी मात्र उत्साहाने मतदानास यावे; हा अंतर्विरोध मागेही दिसत आला आहे. बुधवारी एके काळ चाचा आटोपत नव्हत्या. या दृष्टीने पुण्यातील आकडे त्रुटी अंदाजी असेल. त्यांनी यांच्या झोपड्यांमध्ये स्वातंत्र्याचा व समझीचा सुर्य अजून पुरेशा तेजाने झिरपल्ला नाही, त्यांनी मात्र उत्साहाने मतदानास

